

Отже, роль мобільних бригад в системі реагування на випадки домашнього насильства полягає в наданні послуг шляхом екстреного втручання за викликом, консультування та перенаправлення до інших суб'єктів, що здійснюють діяльність в сфері реагування на випадки насильства, згідно з визначеним порядком взаємодії. Вони спрямовані на забезпечення доступності допомоги за місцем проживання осіб, що зазнають насильства та надання їм професійної підтримки.

Список використаних джерел:

1. Давтян С., Єльчієва О. (2018). *Класифікація й аналіз основних рівнів «multilevel governance»: наднаціональний, національний, регіональний, субрегіональний, місцевий в системі соціального захисту населення*. Теоретичні та прикладні питання державотворення, 23, 36–45.
2. Дудоров О., Хавронюк М. (2019). *Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі* (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України). Київ: Ваїте.
3. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». № 2229-19. (2017).
4. Ковальчук Л., Козуб Л., Левченко К., Легенька М., Суслowa О. (2017). *Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців соціальної сфери*
5. Миронюк Т. (2018). *Проблемні питання запобігання гендерному насильству в Україні*. Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення.
6. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі № 658. (2018).
7. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі». № 654. (2018).
8. Федорович, Н., Скіпальська, Г., Краснолобова, І., Кочеміровська, О., Рашко, А., Семенко, І., & Яловська, В. (2019). *Створення та забезпечення діяльності притулків для осіб, постраждалих від домашнього насильства*: метод. посіб. Київ: Калита.
9. United Nations Population Fund Ukraine. (2019). *UNFPA Ukraine: Evaluation of UNFPA psychosocial support (PSS) to survivors of gender-based violence in Ukraine through mobile team model*. URL: <https://ukraine.unfpa.org/uk/submission/evaluation-unfpa-psychosocial-support-pss-survivors-gender-based-violence-ukraine-through>

Раудіна М.Д., студентка 4 курсу,
кафедри Школа соціальної роботи,
факультету соціальних наук і соціальних технологій НаУКМА
mariaaudina@gmail.com
Науковий керівник: **Романова Н.Ф.**, канд. пед. наук, доцент
Національний університет «Києво-Могилянська Академія»
natalia.romanova@ukma.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ РОЗКРИТТЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ВІЛ-СТАТУСУ ДІТЬМИ Й ПІДЛІТКАМИ

Розкриття ВІЛ-статусу дітям та підліткам є важливою та, водночас, складною подією у житті їхніх родин. Переживання батьків з цього приводу призводять до погіршення їх психологічного стану - у них нерідко виникають страх, тривога, злість, почуття провини. Саме тому переважна більшість батьків намагаються приховати від дитини справжній діагноз, називаючи інші хвороби, які здаються їм менш стигматизуючими, ніж ВІЛ-позитивний статус (Виноградова, Брижовата & Варшик, 2009). Але досвід практичної роботи свідчить, що чим вищий рівень відвертості у питаннях здоров'я між батьками та дітьми, тим менше у них виникає проблем з прийняттям свого статусу та відповідальним ставленням до прийому АРВ-терапії. Замовчування і втаємничення діагнозу позбавляють дітей можливості краще розібратися у власних почуттях, переживаннях і задати усі питання, які їх хвилюють. Саме тому діти шкільного віку обов'язково мають бути повідомлені про власний ВІЛ-статус. Щодо дітей молодшого віку – то їх слід готувати до отримання інформації про свій діагноз поступово, згідно з психологічним станом й емоційною зрілістю. Повне розкриття рекомендоване усім дітям шкільного віку (UNAIDS, 2014).

На інформацію щодо ВІЛ-статусу діти можуть реагувати по-різному. Науковець К. Абрамова (2013) зазначає, що незрозумілі для дитини обставини інфікування і наслідки набуття нового статусу активізують психологічні захисні механізми, що негативно відображаються на стані здоров'я в цілому. У деяких дітей у процесі цього усвідомлення проявляються ознаки депресії, знижується життєва активність, з'являється не характерна їм дратівливість. Часто такі діти відчувають сильний страх і тривогу, пов'язану з переживаннями їхніх батьків. Підлітки демонструють ще складнішу реакцію: вони можуть замикатися в собі, відгороджуватися від оточучих і близьких. Це відбувається через страх перед невідомим і велику кількість запитань, на які вони не в змозі відповісти самостійно.

Таке сприйняття інформації про ВІЛ-статус формує певну поведінку в дітей та підлітків. На думку деяких експертів (Виноградова, Брижовата & Варшик, 2009), діти молодшого віку часто сприймають свій ВІЛ-позитивний статус як покарання за погану поведінку. Саме через це вони починають пасивно приймати ліки і слідувати порадам, отриманим від лікаря щодо більш уважного ставлення до свого здоров'я та поведінки. Діти молодшого та середнього шкільного віку часто використовувати власний ВІЛ-статус для привернення до себе додаткової уваги з боку батьків, друзів і оточуючих. Фахівці відмічають, що подібним маніпулюванням зазвичай займаються діти, які зростають під гіперопікою, або навпаки - у родинях, де їм приділяється недостатньо уваги (Котова & Булах, 2010). Щодо підлітків, то

вони дуже часто використовують таку форму поведінки, як заперечення наявності ВІЛ-статусу, демонструючи це усіма можливими методами й засобами. Частіше це проявляється як протест і небажання своєчасно приймати ліки, відмова відвідувати медичні заклади, виконувати призначені процедури, дотримуватися певного режиму дня та інших вимог щодо лікування.

На даний час ця тема потребує окремого ґрунтовного дослідження, оскільки є актуальною у роботі соціальних працівників, які надають допомогу дітям та підліткам з ВІЛ-статусом та їхнім родинам.

Список використаних джерел:

1. Абрамова, К. А. (2103). Соціально-психологічні особливості ВІЛ-інфікованих дітей в сучасних українських реаліях, *Вісник НТУУ «КПІ»: Політологія. Соціологія. Право*, 4 (20), 103-106.
2. Виноградова О.А., Брижовата, О.С., Дудіна О.В, Мардарь О.М., Прудніков А.С., Тімошенко Н.А., Романова Н.Ф., Варшик І.Л. (2009). *Соціально-психологічна робота з ВІЛ-позитивними дітьми та їх сім'ями: процес розкриття ВІЛ-статусу дитини*: Методичний посібник, К: Інжиніринг, 148
3. Котова Н. В., Старець О. О., Олена П. П., Леончук Н. В., Панфілова О. М., Бордуніс Т. А., Дубініна І. М., Булах Л. В. (2010). *ВІЛ-інфіковані діти: медичний догляд, психологічна підтримка, соціальний супровід, правовий захист*, К.: ТОВ «К.І.С.», 176.
4. Інструкція про порядок надання медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям. Розділ 1, пункт 1.7. 2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1407-07> (дата звернення: 03.02.2020).
5. Олеся Гальчинська, RESPOND. *Здоров'я підлітків: другий шанс у другому десятилітті*. За матеріалами звіту ВООЗ, 2014. URL: <http://respond.org.ua/files/attachments/WHO%20report.pdf> (дата звернення: 03.02.2020).
6. Сімейний кодекс України. Стаття 150. Обов'язки батьків щодо виховання та розвитку дитини. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 03.02.2020).
7. The gap report. Geneva, Switzerland /Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS),2014.URL:http://files.unaids.org/en/media/unaids/contentassets/documents/unaidspublication/2014/UNAIDS_Gap_report_en.pdf (дата звернення: 03.02.2020).

Романова Н.Ф., канд. пед. наук, доцент,
кафедра Школи соціальної роботи,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
natalia.romanova@ukma.edu.ua

СТАРІННЯ НАСЕЛЕННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ПОШИРЕННЯ ДЕМЕНЦІЇ

Процес старіння стосується усіх людей, але особливості його перебігу суттєво різняться, оскільки на це впливає генетика, екологія, безпека, місце проживання, харчування,